

การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนพิทยาลงกรณ์พิทยาคม
SCHOOL ADMINISTRATION BASED ON THE SUFFICIENCY ECONOMY OF
PITTAYALONGKRONPITTAYAKOM SCHOOL

พินิจ เครือเหลา¹

PINIT KRUALAO

วรกาญจน์ สุขสดเขียว²

VORAKARN SUKSODKIEW

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนพิทยาลงกรณ์พิทยาคม 2) แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนพิทยาลงกรณ์พิทยาคม ประชากรที่ศึกษาคือ บุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนพิทยาลงกรณ์พิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 รวมทั้งสิ้น 30 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 1 คน หัวหน้ากลุ่มงาน จำนวน 4 คน และครูผู้สอน จำนวน 25 ทั้งนี้ไม่รวมผู้วิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จากเอกสาร แนวทางการนิเทศเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่ามัธยฐานเลขคณิต (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) และการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

ผลการวิจัยพบว่า

1. การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนพิทยาลงกรณ์พิทยาคมโดยภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่ามัธยฐานเลขคณิตจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ 1) ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา 2) ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา และ 4) ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

2. แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนพิทยาลงกรณ์พิทยาคมในด้านที่มีค่ามัธยฐานเลขคณิตน้อยที่สุด คือ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีข้อเสนอแนะดังนี้ 1) การสร้างความรู้ความเข้าใจให้บุคลากรในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 2) สถานศึกษามีการส่งเสริมการดำเนินงานนิเทศ ติดตาม ประเมินผล ในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 3) ผู้บริหารส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการจัดกิจกรรมแนะแนว และระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน และ 4) สถานศึกษากำหนดแนวทางที่ชัดเจนในการประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

คำสำคัญ : การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ

¹ นักศึกษาปริญญาโทบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

Abstract

The purposes of this research were to know 1) school administration based on the sufficiency economy of Pittayalongkornpittayakom school 2) development guidelines for school administration based on the sufficiency economy of Pittayalongkornpittayakom School. The population comprised a school administrator, 4 chiefs of section and 25 teachers. There were 30 respondents. The research instruments were questionnaire and structured interview concerning school administration based on the sufficiency economy according to supervision guidelines from Ministry of Education (MOE). The statistical used to analyze the data were frequency (f), percentage (%), arithmetic mean (μ), standard deviation (σ) and content analysis.

The findings of this research were as follows:

1. School administration based on the sufficiency economy of Pittayalongkorn -pittayakom school, collectively and individually, was at a high level. Ranking from the highest to the lowest mean as follow: human resource development of school, curriculum development, school management and learner development activities.

2. The development guidelines for school administration based on the sufficiency economy of Pittayalongkornpittayakom school about learning activities management were 1) enhancing understanding about learner development activities to teachers 2) enhancing learner development activities 3) developing guidance and children counseling in school and 4) determining guidelines for learner development activities.

KEYWORDS : SCHOOL ADMINISTRATION BASED ON THE SUFFICIENCY ECONOMY

บทนำ

ภายใต้บริบทการเปลี่ยนแปลงของโลกมีผลกระทบอย่างกว้างขวางต่อการพัฒนาประเทศในอนาคตและสถานะของประเทศไทยได้สะท้อนปัญหาเชิงโครงสร้างของระบบเศรษฐกิจสังคมสิ่งแวดล้อมและการบริหารจัดการประเทศที่ไม่สมดุลไม่ยั่งยืน ความพึงพอใจทำให้สังคมไทยขาดจิตสำนึกในเรื่องของความพอดีและพอเพียงมีการใช้จ่ายใช้สอยอย่างฟุ่มเฟือยทั้งในองค์กรของภาครัฐภาคเอกชนและประชาชน ทำให้การกำหนดวิสัยทัศน์เป็นพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 และกรอบหลักการของการวางแผนที่น้อมนำและประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยยึดคน

เป็นศูนย์กลางของการพัฒนาอย่างมีส่วนร่วมการพัฒนาที่ยืดหลักสมดุลยั่งยืน โดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งเป็นหลักคิดและหลักปฏิบัติในการดำเนินชีวิตที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงมีพระดำรัสชี้แนะแก่พสกนิกรชาวไทยใช้หลักความพอประมาณการคำนึงถึงความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวและทรงเตือนสติประชาชนคนไทยไม่ให้ประมาทตระหนักถึงการพัฒาที่สมดุลก้าวหน้าไปอย่างสมดุลในแต่ละขั้นตอนอย่างถูกต้องตามหลักวิชาและการมีคุณธรรมจริยธรรมเป็นกรอบในการคิดและการกระทำสามารถประยุกต์ใช้ในทุกมิติชีวิต ทุกภาคส่วนและทุกด้านของการพัฒนา (สฤตรัตน์ กุมพาศ, 2560) กระทรวงศึกษาธิการได้มีนโยบายนำหลัก

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา โดย
ดำเนินการตามหลักเกณฑ์และแนวทางที่
กระทรวงศึกษาธิการกำหนด ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการมี
นโยบายขยายผลสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกิจกรรม
การเรียนรู้และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียง (สถานศึกษาพอเพียง)
(กระทรวงศึกษาธิการ, 2556) สถานศึกษาจึงควรมีการ
จัดการศึกษามุ่งส่งเสริมการเรียนรู้ปลูกฝังและเสริมสร้าง
ให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในการดำเนินชีวิต
ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยให้มีความรู้
ความเข้าใจในสาระของปรัชญานั้นตระหนักใน
ความสำคัญและทักษะพื้นฐานในการปฏิบัติตนและ
ดำเนินชีวิตอย่างถูกต้องเหมาะสม สถานศึกษาควรมีการ
จัดระบบการบริหารจัดการภายในตามแนวของปรัชญา
เศรษฐกิจพอเพียง เรื่องการพัฒนาหลักสูตรการจัดการ
เรียนการสอน การจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อม
ภายในสถานศึกษา และการจัดระบบบริหารจัดการโดย
ให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมมีการติดตาม
และประเมินผลการจัดการศึกษาอยู่เสมอขั้นตอนในการ
ดำเนินการคือกำหนดนโยบายการจัดการศึกษาตามแนว
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นนโยบายสำคัญของ
สถานศึกษาพัฒนาบุคลากรทั้ง ผู้บริหาร ครูและ
คณะกรรมการสถานศึกษาให้เกิดความรู้ความเข้าใจและ
ส่งเสริมให้ปฏิบัติตนตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจ
พอเพียงประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความรู้ความเข้าใจแก่
ผู้เกี่ยวข้องอื่นๆ ปรับปรุงโครงสร้างและพัฒนาการ
บริหารจัดการตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
จัดทำหรือเพิ่มเติมโครงการกิจกรรมและปรับแผนกล
ยุทธ์แผนปฏิบัติการของสถานศึกษาปรับปรุงและพัฒนา
หลักสูตรของสถานศึกษา จัดการเรียนการสอนตาม
หลักสูตรสถานศึกษา เสริมสร้างบรรยากาศและ
สภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ จัดระบบนิเทศ
ติดตามประเมินผลและรายงานผลการดำเนินการ โดย

ให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัด
การศึกษาในชั้นตอนสำคัญทุกขั้นตอน โรงเรียนพิทยาลง
กรณ์พิทยาคม เขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 มีความ
ต้องการที่จะนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ
พอเพียงของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพล
อดุลยเดช สู่กิจกรรมการเรียนรู้และนำไปปฏิบัติใน
โรงเรียน เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้และนำมาเป็นแนวทาง
ในการดำเนินชีวิต มีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนานักเรียน
เพื่อให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ
สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม และจริยธรรมในการ
ดำรงชีวิต และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมี
ความสุข แต่จัดการแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ ตามหลัก
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนใน
สถานศึกษา เช่น ป้ายนิเทศ ศูนย์เรียนรู้ตามหลักปรัชญา
ของเศรษฐกิจพอเพียงยังคงไม่ได้รับการปรับปรุงอย่าง
ต่อเนื่อง เนื่องจากโรงเรียนพิทยาลงกรณ์พิทยาคม มี
ข้อจำกัดทางด้านสภาพแวดล้อม จึงส่งผลให้การจัดหา
และเผยแพร่สื่อการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ใน
สถานศึกษาหรือภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนนั้นยังไม่
หลากหลายและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ปัญหา
เกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของเด็กนักเรียน เช่น นักเรียนมา
โรงเรียนสาย นักเรียนขาดเรียนบ่อยครั้ง นักเรียนออก
ระหว่างภาคเรียนและเรื่องยาเสพติด เป็นต้น ส่งผลทำ
ให้ต้องมีการแนะแนวและระบบช่วยเหลือนักเรียนที่
ชัดเจนและดำเนินการอย่างเป็นระบบเพื่อสนับสนุนการ
ดำเนินชีวิต แก้ปัญหา พัฒนาตนเองได้ที่สอดคล้องกับ
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนั้นคือไม่ส่งผลกระทบต่อ
ผู้อื่น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับการ
ดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่
สถานศึกษา ซึ่งเป็นอีกแนวทางหนึ่งในการมีส่วนร่วมใน
การขับเคลื่อนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้กับ
เยาวชนภายใต้วิถีชีวิตที่ดีมีคุณภาพในสภาวะที่ตนเอง

เผชิญได้อย่างมีเหตุผลพอเพียง พอประมาณมีภูมิคุ้มกัน
ภายใต้เงื่อนไขความรู้คู่คุณธรรมนั้น จะช่วยให้เยาวชน
นำพาตนเองและสังคมไทยไปสู่ความสมดุลและมีการ
พัฒนาที่ยั่งยืนได้และเพื่อให้ได้ข้อมูลเป็นแนวทางในการ
ปรับปรุงพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล
ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อให้สอดคล้องกับปัญหาของการวิจัยและ
สามารถตอบปัญหาดังกล่าวได้อย่างชัดเจน ผู้วิจัยจึง
กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้ดังนี้

1. เพื่อทราบการบริหารสถานศึกษาตามหลัก
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนพิทยาลงกรณ์
พิทยาคม
2. เพื่อทราบแนวทางการพัฒนาการบริหาร
สถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
โรงเรียนพิทยาลงกรณ์พิทยาคม

ข้อคำถามของการวิจัย

เพื่อให้สอดคล้องต่อวัตถุประสงค์ของงานวิจัยที่
ได้กำหนดไว้ ผู้วิจัยได้กำหนดข้อคำถามเพื่อสำหรับ
งานวิจัยไว้ดังนี้

1. การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญา
ของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนพิทยาลงกรณ์พิทยาคม
อยู่ในระดับใด
2. แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษา
ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนพิทยา
ลกรณ์พิทยาคมควรเป็นอย่างไร

สมมติฐานของการวิจัย

เพื่อเป็นแนวทางในการวิจัย ผู้วิจัยได้ตั้ง
สมมติฐานทางการวิจัยไว้ดังนี้

1. การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนพิทยาลงกรณ์พิทยาคมอยู่ใน
ระดับปานกลาง

2. แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษา
ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนพิทยาลง
กรณ์พิทยาคมเป็นแบบพหุแนวทาง

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการเป็นไปอย่างมี
ประสิทธิภาพ ถูกต้องตามระเบียบวิธีวิจัยและบรรลุ
วัตถุประสงค์ตามที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ข้างต้น จึงมีขั้นตอน
ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การจัดเตรียมโครงการวิจัย

ผู้วิจัยจัดเตรียมโครงการวิจัยอย่างเป็นระบบโดย
เริ่มต้นด้วยการศึกษาสภาพปัญหา นิยามปัญหา ศึกษา
วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์และสังเคราะห์ แนวคิด
ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องจากตำรา เอกสาร
ข้อมูลสารสนเทศต่างๆ งานวิจัยทั้งในและต่างประเทศ
นำมากำหนดขอบข่ายเชิงทฤษฎีการวิจัย ขอเสนอแนะ
และความเห็นชอบในการจัดทำโครงร่างงานวิจัย รับ
ข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ให้
สมบูรณ์ นำเสนอภาคีวิชาเพื่อขออนุมัติโครงการวิจัยต่อ
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างและพัฒนาเครื่องมือวิจัย
ตามขอบข่ายทางทฤษฎีของการวิจัยที่ครอบคลุมตาม
ขอบข่ายทางทฤษฎีที่กำหนดไว้ โดยได้รับความเห็นชอบ
อาจารย์ที่ปรึกษาและนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ เมื่อ
ได้รับการแก้ไขและตรวจสอบ แล้วนำไปเก็บข้อมูลจาก
ผู้ให้ข้อมูลที่กำหนดไว้ในแผนการดำเนินการ เพื่อ
วิเคราะห์ข้อมูลและแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนที่ 3 การรายงานผลการวิจัย

ผู้วิจัยสรุปข้อค้นพบ อภิปรายผล นำเสนอต่อคณะกรรมการผู้ควบคุมการค้นคว้าอิสระ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการผู้ควบคุมการค้นคว้าอิสระ จัดพิมพ์และส่งรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อขออนุมัติจบการศึกษา

ประชากรที่ศึกษา

ประชากรสำหรับการวิจัยครั้งนี้ คือ บุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนพิทยาลงกรณ์พิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 รวมทั้งสิ้น 30 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 1 คน หัวหน้ากลุ่มงาน จำนวน 4 คน และครูผู้สอนจำนวน 25 ทั้งนี้ไม่รวมผู้วิจัย

ตัวแปรที่ศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยตัวแปรพื้นฐาน และตัวแปรที่ศึกษา ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ตัวแปรพื้นฐาน เป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับสภาพภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ในสถานศึกษา และประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน

2. เป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จากเอกสารแนวทางการนิเทศเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งเครื่องมือที่ใช้ประเมินสถานศึกษาแบบอย่างการจัดการเรียนการสอนและการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ ประกอบด้วย

2.1 ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา หมายถึง การกำหนดและดำเนินงานตามนโยบาย

แผนงาน โครงการ กิจกรรมด้านวิชาการที่ส่งเสริมการบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน มีการวางแผนการบริหารจัดการงบประมาณของสถานศึกษา อาคารสถานที่และจัดการแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนในสถานศึกษา จากนั้นมีการติดตามผลการดำเนินการตามนโยบายและนำผลการติดตามมาพัฒนาและปรับปรุงต่อไป

2.2 ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน หมายถึง การมีหน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ มีการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนการสอน มีการศึกษาวิเคราะห์ วิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีการผลิตจัดหา และเผยแพร่สื่อการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาหรือภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีการจัดทำเครื่องมือวัดและประเมินผลที่หลากหลายและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหน่วยการเรียนรู้ มีการรายงานผลการประเมินและนำมาปรับปรุง พัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน นอกจากนี้ยังมีการจัดแสดงเผยแพร่ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลงานของนักเรียนที่เกิดจากการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้

2.3 ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หมายถึง มีแผนงานโครงการแผนงาน การจัดกิจกรรมแผนงานให้ผู้เรียนและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อสนับสนุนการดำเนินชีวิตแก้ปัญหา พัฒนตนเองได้ที่สอดคล้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีแผนงานโครงการส่งเสริมกิจกรรมผู้เรียนให้อยู่อย่างพอเพียง เช่น กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาดหรือผู้บำเพ็ญ

ประโยชน์ ส่งเสริมให้มีการจัดตั้งชุมชน ชมรม มีการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรม หลักคำสอนทางศาสนาในการจัดกิจกรรมนักเรียน ให้ผู้เรียนเกิดจิตอาสาและมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาหรือพัฒนาสถานศึกษา ชุมชน และมีการติดตามผลการดำเนินงานกิจกรรมและนำผลการติดตามมาปรับปรุง พัฒนาการดำเนินกิจกรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงต่อไป

2.4 ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา หมายถึง มีแผนงานโครงการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจและตระหนักในคุณค่าของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีการจัดการประชุม อบรม ศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต ส่งเสริมให้บุคลากรแสวงหาความรู้และนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติงานที่อย่างสม่ำเสมอ มีการติดตามผลการดำเนินโครงการ กิจกรรมพัฒนาบุคลากรและนำผลการติดตามมาปรับปรุง พัฒนาการดำเนินกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ขยายผลและเผยแพร่ผลการดำเนินชีวิตและปฏิบัติงานที่อย่างสม่ำเสมอของบุคลากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มี 2 ประเภท คือ 1) แบบสอบถาม 2) แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง มีรายละเอียด ดังนี้

1. แบบสอบถาม ประกอบด้วยคำถาม 2 ตอน
ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ในเรื่อง เพศ อายุ วุฒิทางการ

ศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบันและประสบการณ์ทำงานในตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน มีลักษณะเป็นแบบสอบถามที่กำหนดตัวเลือกไว้ให้เลือก (checklist)

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนพิทยาลงกรณ์พิทยาคม สำหรับแบบสอบถามตอนที่ 2 มีลักษณะเป็นมาตรฐานส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert's five rating scale)

2. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างมีลักษณะเป็นข้อคำถามปลายเปิด (open ended question) เพื่อทราบแนวทางการการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยนำผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามในตัวแปรที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุดมาสร้างเป็นประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือการวิจัย โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. แบบสอบถาม

ผู้วิจัยนำเครื่องมือประเมินสถานศึกษาแบบอย่างการจัดการเรียนการสอนและการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จากเอกสารแนวทางการนิเทศเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ขอคำปรึกษาของอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระเพื่อพิจารณาปรับปรุงแก้ไขให้สอดคล้องและเหมาะสมกับตัวแปรและขอบเขตที่กำหนด

2. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (structured interview) สัมภาษณ์เพื่อทราบแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

โรงเรียนพิทยาลงกรณ์พิทยาคม โดยสัมภาษณ์ ผู้บริหาร
สถานศึกษาจำนวน 1 คน หัวหน้ากลุ่มงานจำนวน 4 คน
และครูผู้สอนจำนวน 1 คน รวมทั้งสิ้น 6 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้
ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยทำบันทึกถึงหัวหน้าภาควิชา การ
บริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ เพื่อดำเนินการถึง
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อขอให้
ออกหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปถึงผู้อำนวยการ
โรงเรียนพิทยาลงกรณ์พิทยาคม เพื่อขออนุญาตเก็บ
รวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยนำหนังสือส่งถึงผู้บริหารโรงเรียนพิทยาลงกรณ์พิทยาคม เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3. การเก็บรวบรวมแบบสอบถาม ผู้วิจัย
ดำเนินการจัดส่งเครื่องมือด้วยตนเองและขอรับคืนด้วย
ตนเอง ตั้งแต่เดือนกันยายน 2561 ถึงเดือนตุลาคม 2560
และได้รับแบบสอบถามที่สมบูรณ์คืน จำนวน 30 ฉบับ
คิดเป็น 100%

4. ผู้วิจัยทำบันทึกถึงบัณฑิตวิทยาลัยผ่าน
ภาควิชาบริหารการศึกษา เพื่อทำหนังสือขอความร่วมมือ
ในการเก็บรวบรวมข้อมูลและเพื่อขอความอนุเคราะห์ใน
การเก็บข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้บริหารและครู

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม
เกี่ยวกับสถานภาพทั่วไป สถิติที่ใช้วิเคราะห์ คือ ความถี่
(frequency : f) ร้อยละ (percentage : %)

2. 2. การวิเคราะห์ทางการบริหารสถานศึกษา
ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนพิทยาลง
กรณ์พิทยาคม โดยใช้ค่ามัธยฐานเลขคณิต (μ) และส่วน
เบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) แล้วนำค่าที่ได้ไปเปรียบเทียบกับ
เกณฑ์ตามแนวคิดของเบสต์ (Best) ดังนี้

ค่ามัธยฐานเลขคณิต 1.00 ถึง 1.49 หมายถึง
การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ
พอเพียง อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ค่ามัธยฐานเลขคณิต 1.50 ถึง 2.49 หมายถึง
การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ
พอเพียง อยู่ในระดับน้อย

ค่ามัธยฐานเลขคณิต 2.50 ถึง 3.49 หมายถึง
การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ
พอเพียง อยู่ในระดับปานกลาง

ค่ามัธยฐานเลขคณิต 3.50 ถึง 4.49 หมายถึง
การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ
พอเพียง อยู่ในระดับระดับมาก

ค่ามัธยฐานเลขคณิต 4.50 ถึง 5.00 หมายถึง
การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ
พอเพียง อยู่ในระดับมากที่สุด

3. การหาแนวทางการพัฒนาการบริหาร
สถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
โรงเรียนพิทยาลงกรณ์พิทยาคม สถิติที่ใช้ คือ การ
วิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้ข้อมูลจากแบบสอบถามนำมาวิเคราะห์
และเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล จำแนกเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สภาพภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

พบว่า ประชากรที่ศึกษา จำนวน 30 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 73.33 เป็นเพศชาย จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 26.67 มีอายุ 30 - 40 ปี มากที่สุด จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 50 รองลงมาคือมีอายุต่ำกว่า 30 ปี จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 23.33 และ 41 - 50 ปี จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 23.33 และมีอายุ 51 ปีขึ้นไป น้อยที่สุด จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 3.34 มีระดับปริญญาตรีมากที่สุด จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 83.33 รองลงมา

คือระดับปริญญาโท จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 13.33 และระดับปริญญาเอกน้อยที่สุด จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 3.34 ตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบันเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 3.34 หัวหน้ากลุ่มงาน จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 13.33 และครูผู้สอน จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 83.33 ตามลำดับ ส่วนประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน 5 - 10 ปีมากที่สุด จำนวน 113 คน คิดเป็นร้อยละ 43.33 รองลงมาคือ 11 - 20 ปี จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 30 และมีประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบันน้อยกว่า 5 ปี น้อยที่สุด จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 26.67

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนพิทยาลงกรณ์พิทยาคม

ตารางที่ 1 ค่ามัธยฐานเลขคณิต (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) และการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนพิทยาลงกรณ์พิทยาคม โดยภาพรวม

(N = 30)

ด้านที่	การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	μ	σ	ระดับ
1.	การบริหารจัดการสถานศึกษา (X_1)	3.76	0.23	มาก
2.	การหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน (X_2)	3.91	0.20	มาก
3.	การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (X_3)	3.71	0.16	มาก
4.	การพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา (X_4)	3.93	0.28	มาก
โดยภาพรวม (X_{tot})		3.83	0.21	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนพิทยาลงกรณ์พิทยาคม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.83$, $\sigma = 0.21$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนพิทยาลงกรณ์พิทยาคมอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่า

มัธยฐานเลขคณิตจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา ($\mu = 3.93$, $\sigma = 0.28$) รองลงมาคือด้านการหลักสูตรและด้านการจัดการเรียนการสอน ($\mu = 3.91$, $\sigma = 0.20$) ด้านการบริหารจัดการ

สถานศึกษา ($\mu = 3.76$, $\sigma = 0.23$) และด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ($\mu = 3.71$, $\sigma = 0.16$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาจากส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพบว่า มีการกระจายของข้อมูลน้อย ($\sigma = 0.16 - 0.28$) แสดงว่า ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามมีความสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนพิทยาลงกรณ์พิทยาคม

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นตัวแปรที่มีความซับซ้อนมากที่สุด จึงนำมาทำการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 1 คน หัวหน้ากลุ่มงาน จำนวน 4 คน และครูผู้สอนจำนวน 1 คน รวมทั้งสิ้น 6 คน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ผู้บริหารควรชี้แจง ทำความเข้าใจ และสร้างความตระหนักให้บุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคนเห็นคุณค่าและร่วมมือในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน พัฒนาและส่งเสริมสนับสนุน ให้ครูมีความรู้ความสามารถ ความเชี่ยวชาญในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีแผนงานโครงการในการดำเนินการจัดกิจกรรมแนะแนวให้ผู้เรียนและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อสนับสนุนการดำเนินชีวิตแก้ปัญหา พัฒนาตนเองได้ที่สอดคล้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กิจกรรมผู้เรียนให้อยู่อย่างพอเพียง เช่น กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาดหรือผู้บำเพ็ญประโยชน์ ส่งเสริมให้มีการจัดตั้งชุมนุม ชมรม ให้ผู้เรียนเกิดจิตอาสาและมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาหรือพัฒนาสถานศึกษาและชุมชน

2. สถานศึกษามีการส่งเสริมการดำเนินงานนิเทศ ติดตาม ให้คำปรึกษา ประเมินผล และสร้างขวัญกำลังใจ แก่ผู้ปฏิบัติงานในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเผยแพร่ผลงานที่ประสบผลสำเร็จกับหน่วยงานและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เช่น กิจกรรมการจัดการจัดการเรียนการสอน กิจกรรมการกระตุ้นหรือสร้างแรงจูงใจในการเรียน แผนการจัดการเรียนรู้ เป็นต้น

3. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูควรพิจารณาร่วมกันเพื่อหาสาเหตุและปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อทั้งทางบวกและทางลบ ต่อการพัฒนาการจัดกิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนของสถานศึกษารวมถึงพิจารณาหาแนวทางแก้ไข ปรับปรุง พัฒนางิจกรรมแนะแนวให้ผู้เรียนได้รู้จักศักยภาพของตนเอง ให้ผู้เรียนเข้าใจสภาพแวดล้อมตามความเป็นจริงของชุมชนทางด้านสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมและมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการวางแผนชีวิต ทั้งด้านการเรียน รวมถึงการประกอบอาชีพ และระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ครูและผู้ปกครองควรมีส่วนร่วมในระบบดูแลช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียน รับผิดชอบอย่างต่อเนื่องจริงจังและพัฒนาปรับปรุงอยู่เสมอโดยการยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาและสามารถพัฒนาตนเองได้

4. สถานศึกษาควรกำหนดแนวทางที่ชัดเจนในการประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 2 ประการ คือ การประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนรายกิจกรรม และการประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อการตัดสินใจกำหนดแผนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนไว้ในหลักสูตรสถานศึกษาและโดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย การประเมินการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้ 1) ผู้เรียนมีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมของผู้เรียนตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด 2) ผู้เรียนมี

ผลการปฏิบัติกิจกรรม และมีผลงาน / ชิ้นงาน / คุณลักษณะตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด เป็นต้น ซึ่งสถานศึกษาสามารถประเมินผลการเข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าวและนำมาเป็นส่วนหนึ่งในการประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนได้

อภิปรายผลการวิจัย

จากข้อค้นพบของการวิจัยเรื่องการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนพิทยาลงกรณ์พิทยาคม ผู้วิจัยได้นำไปสู่การอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. ทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนพิทยาลงกรณ์พิทยาคมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ว่าทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ โรงเรียนพิทยาลงกรณ์พิทยาคมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกระทรวง ศึกษาธิการได้มีนโยบายนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาในทุกระดับ เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากรทางการศึกษาและนักเรียน มีความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและสามารถนำหลักคิดหลักปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการในการบริหารจัดการการเรียนการสอน ตลอดจนการประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน สถานศึกษามีการจัดระบบการบริหารจัดการภายในตามแนวของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เรื่องการพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน การจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา และการจัดระบบบริหารจัดการโดยให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมมีการติดตามและประเมิน ผลการจัดการศึกษาอยู่เสมอ สถานศึกษามีการกำหนดนโยบายการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นนโยบายสำคัญของ

สถานศึกษาพัฒนาบุคลากรทั้ง ผู้บริหาร ครูและ คณะกรรมการสถานศึกษาให้เกิดความรู้ความเข้าใจ และส่งเสริมให้ปฏิบัติตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความรู้ความเข้าใจแก่ผู้เกี่ยวข้องอื่นๆ ปรับปรุงโครงสร้างและพัฒนาการบริหารจัดการตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จัดทำหรือเพิ่มเติมโครงการกิจกรรมและปรับแผนกลยุทธ์แผน ปฏิบัติการของสถานศึกษาปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษา เสริมสร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของเพ็ญภา อีรทองดี ได้ทำการวิจัยเรื่องการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2 ผล การวิจัยพบว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความคิดเห็นต่อการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการของสถาน ศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของสัญญา จารุจินดา ได้ศึกษาแนวทางการบริหารจัดการในการน้อมนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงพอเพียงสู่การปฏิบัติในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอยะนิง จังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่าแนวทางการบริหารจัดการในการน้อมนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติของโรงเรียนประถมศึกษาทั้ง 4 ด้าน คือด้านบริหารงานวิชาการ ด้านบริหารงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคลและด้านบริหารทั่วไป ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของสรสิทธิ์ พรธวงค์ ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนนาหว้าพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2 พบว่าการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนนาหว้าพิทยาคม

โดยรวมและรายด้านทั้ง 4 กลุ่มงาน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของปรีชา ศรีลับขวา ได้ศึกษาสภาพการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนในอำเภอฝาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาของแก่น เขต 1 ผลการศึกษาพบว่าสภาพการใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนในอำเภอฝาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 นั้นมีการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนในระดับมาก

เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้านพบว่า การดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา โรงเรียนพิทยาลงกรณ์พิทยาคมอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษามีค่ามัธยฐานเลขคณิตสูงสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนพิทยาลงกรณ์พิทยาคมมีโครงการอบรมพัฒนาครูและบุคลากรสู่ความเป็นเลิศด้านการศึกษาดำเนินการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อปลูกฝังจิตสำนึก เสริมสร้างจิตวิญญาณของครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้เกิดความตระหนักในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อพัฒนาโรงเรียนศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา การสร้างวัฒนธรรมองค์กร โครงการส่งเสริมความสามารถด้านการงานและทักษะอาชีพ โครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ โครงการส่งเสริมการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ เพื่อเป็นการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน

ด้านบริหารจัดการสถานศึกษา ทั้ง 4 ฝ่าย ประกอบด้วย ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายงบประมาณ ฝ่ายการบริหารงานบุคคลและฝ่ายการบริหารทั่วไป ผู้บริหารนำ

หลักธรรมาภิบาลมาใช้ มีการดำเนินการตามแผนอย่างเป็นระบบ และมีการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง พัฒนาบุคลากรทั้งผู้บริหารครูและกรรมการสถานศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้มีความพร้อมในการดำเนินการตามระบบการบริหารจัดการที่เปลี่ยนแปลงและสามารถจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงรวมทั้งดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาให้เป็นแหล่งเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้ปลูกฝังหล่อหลอมคุณลักษณะอันพึงประสงค์และเอื้อต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร สอดคล้องกับงานวิจัยของมงคล อินทรโชติ ได้ศึกษาเปรียบเทียบระดับความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากทม.เขต 3 ในภาพรวมพบว่า การบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารงาน 4 ด้าน คือ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล การบริหารทั่วไป มีความสำเร็จอยู่ในระดับมากทุกด้าน และสอดคล้องกับงานวิจัยของศรประภา พงษ์หัตถาศิลป์ ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร พบว่า การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาครโดยรวมและรายด้านทั้ง 4 ด้าน คือ 1) การบริหารวิชาการ 2) การบริหารงบประมาณ 3) การบริหารบุคคล และ 4) การบริหารทั่วไป อยู่ในระดับมาก

ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนพิทยาลงกรณ์พิทยาคมมีโครงการการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แบบสหวิทยาการ 8 กลุ่มสาระ เพื่อทำตามนโยบายของโรงเรียนในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถาน ศึกษา โดยใช้กิจกรรมการเรียนการสอนบูรณาการ 8 กลุ่มสาระ ทุกระดับชั้น เพื่อให้นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้และปฏิบัติจริง โดยจัดทำแผนการเรียนรู้หรือสื่อการเรียนรู้ที่มีการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับสาระการเรียนรู้ของกลุ่มสาระต่างๆ ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เช่น กิจกรรมตลาดนัดพอเพียง กิจกรรม วิถีเศรษฐกิจไทย ก้าวไกลสู่ประชาคมอาเซียน จัดงานสืบสานวัฒนธรรมไทยตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง เป็นต้น สอดคล้องกับงานวิจัยของเสาวลักษณ์ มาพร ได้ศึกษาเรื่องความพร้อมในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 พบว่า ความพร้อมในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาในสถานศึกษาโดยภาพรวมทั้ง 6 ด้าน มีความพร้อมในการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของชวลิต จันทรศรี ได้จัดทำวิจัยเรื่องสาระการเรียนรู้ที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามหาสารคามเขต 2 พบว่า สาระการเรียนรู้ทั่วไปที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยรวมอยู่ในระดับมาก

สถานศึกษาจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีการส่งเสริมการเรียนรู้ ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ และกิจกรรมสนองความสนใจ ความถนัด ความสามารถ และความต้องการของผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพตาม

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โครงการกิจกรรมสถานสัมพันธ์เป็นการจัดกิจกรรม เพื่อพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ที่มีวัตถุประสงค์เชิงซ้อนหลายเป้าหมาย นับเป็นกิจกรรมที่ดี สร้างความภูมิใจ มีความประหยัด และเกิดความคุ้มค่าแก่ทุกฝ่ายได้เป็นอย่างดี ได้สร้างภาพแห่งความประทับใจในความสัมพันธ์อันดีงามของภาคีเครือข่ายหลายด้าน กิจกรรมการเข้าค่ายพักแรม ลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด และผู้บำเพ็ญประโยชน์

2. แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนพิทยาลงกรณ์พิทยาคมพบว่าควรพัฒนาการดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา โรงเรียนพิทยาลงกรณ์พิทยาคม ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยผู้บริหารควรชี้แจง ทำความเข้าใจ และสร้างความตระหนักให้บุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคนเห็นคุณค่าและร่วมมือในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การสร้างสร้างเครือข่ายและประสานความร่วมมือและความเข้าใจอันดีระหว่างสถานศึกษากับผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรภาครัฐและภาคเอกชนเพื่อสนับสนุนการจัดกิจกรรม มีการส่งเสริมการดำเนินงานนิเทศ ติดตาม ให้คำปรึกษา ประเมินผล และสร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเผยแพร่ผลงานที่ประสบผลสำเร็จกับหน่วยงานและบุคลากรที่เกี่ยวข้องผู้บริหารสถานศึกษาและครูควรพิจารณาร่วมกันเพื่อหาสาเหตุและปัจจัย ที่ส่งผลกระทบทั้งทางบวกและทางลบต่อการพัฒนาการจัดกิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนของสถานศึกษารวมถึงพิจารณาหาแนวทางแก้ไข ปรับปรุง พัฒนากิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ให้ดำเนินการได้ผลดียิ่งขึ้นสถานศึกษาควรมีการจัดกิจกรรมแนะแนวให้ผู้เรียนได้รู้จัก

ศักยภาพของตนเอง มีการจัดกิจกรรมตามเกณฑ์ ให้ผู้เรียนเข้าใจสภาพแวดล้อมตามความเป็นจริงของชุมชน ทางด้านสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมและมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการวางแผนชีวิต ทั้งด้านการเรียน และการประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียนในสถานศึกษา และสอดคล้องกับสภาพของโรงเรียน/ชุมชนจนทำให้ผู้เรียนสามารถใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการเลือกประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อ เพื่อให้ชีวิตมีความเจริญก้าวหน้าไปได้อย่างสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ควรมีระบบดูแลช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียนเพื่อให้สามารถ แก้ปัญหาและพัฒนาตนเองได้อย่างเหมาะสมกับสภาพแวดล้อม ครูและผู้ปกครองควรมีส่วนร่วมในระบบดูแลช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียน นอกจากนี้สถานศึกษาควรกำหนดแนวทางที่ชัดเจนในการประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 2 ประการ คือ การประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนรายกิจกรรม และการประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อการตัดสิน กำหนดแผนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนไว้ในหลักสูตรสถานศึกษาและโดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาวิจัย “การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนพิทยาลงกรณ์พิทยาคม” ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อเป็นประโยชน์และแนวทางในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

เพื่อเป็นประโยชน์ในการส่งเสริมการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนพิทยาลงกรณ์พิทยาคมในด้านที่มีค่ามัธยเลขคณิตน้อยที่สุด คือ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีลักษณะกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่

สอดคล้องกับหลักเศรษฐกิจพอเพียงนั้น ควรจัดกิจกรรมให้มีความหลากหลายของเนื้อหาตามสภาวะภูมิสังคมของแต่ละสถานศึกษาสอดคล้องกับความต้องการ/ความจำเป็นโรงเรียนคนในชุมชนและเป็นอย่างมีเหตุผลและมีภูมิคุ้มกันในด้านต่างๆ โดยการดำเนินกิจกรรมต้องนำไปสู่ความยั่งยืน สมเหตุสมผล มีหลักคิดและหลักปฏิบัติของกิจกรรมที่สอดคล้องกับหลักวิชาการ รายละเอียดของโครงการแสดงถึงความรอบคอบของการวางแผนดำเนินโครงการ

2. สถานศึกษากำหนดหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีการพัฒนาทักษะในด้านต่างๆ ส่งเสริมการมีคุณธรรมด้วยฝึกการทำงานด้วยความรับผิดชอบฝึกทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น เช่น ควรมีระเบียบวินัย มีสัมมาคารวะซื่อสัตย์สุจริต ไม่เอารัดเอาเปรียบผู้อื่น มีความกตัญญูกตเวที มีสติปัญญา แยกแยะถูกผิด ควรมีความขยันหมั่นเพียร สนใจใฝ่รู้อดทน มีวินัย มีจิตสำนึกเห็นประโยชน์ของการช่วยเหลือผู้อื่น และทำตัวให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมร่วมดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมและสืบสานวัฒนธรรมไทย เป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้เกิดความก้าวหน้าไปพร้อมกับความสมดุลทางเศรษฐกิจ/ สังคม/สิ่งแวดล้อมของโรงเรียนและสามารถขยายผลออกสู่ชุมชนได้

3. สถานศึกษาควรเน้นการจัดกิจกรรมในลักษณะของการบูรณาการองค์ความรู้ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องส่งเสริมการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระ อีกทั้งให้ผู้เรียนได้ค้นพบและใช้ศักยภาพที่มีในตนเองอย่างเต็มที่ เลือก ตัดสินใจ ได้อย่างมีเหตุผลเหมาะสมกับตนเอง สามารถวางแผนชีวิตและอาชีพได้อย่างมีคุณภาพ เน้นการเสริมสร้างทักษะชีวิต ภูมิภาวะทางอารมณ์ ศิลธรรม และจริยธรรม กิจกรรมสร้างเสริมประสิทธิภาพทางการเรียน เช่น การจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเกี่ยวข้องส่งเสริมการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ เช่น การบูรณาการโครงการองค์ความรู้จากกลุ่มสาระการเรียนรู้ จัดกิจกรรมตามความสนใจ ความถนัดตามธรรมชาติ และความสามารถ ความต้องการ ของ

ผู้เรียนและชุมชน เช่น ชมรมทางวิชาการต่าง ๆ จัดกิจกรรมเพื่อปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกในการทำประโยชน์ต่อสังคม เช่น กิจกรรม ลูกเสือ เนตรนารี จัดกิจกรรมประเภทบริการด้านต่าง ๆ ฝึกการทำงานที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวม เป็นต้น

4. สถานศึกษาจำเป็นต้องกำหนดขอบข่ายการประเมินการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้ 1) ผู้เรียนมีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมของผู้เรียนตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนดโดยสถานศึกษาควรกำหนดเวลาไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเวลาเรียนแต่ละกิจกรรม สำหรับกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ผู้เรียนต้องปฏิบัติตามกิจกรรมครบตามโครงสร้างเวลาเรียน 2) ผู้เรียนมีผลการปฏิบัติกิจกรรม และมีผลงาน / ชิ้นงาน / คุณลักษณะตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด โดยอาจจัดให้ผู้เรียนแสดงผลงาน แฟ้มสะสมงาน หรือจัดนิทรรศการ 3) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หากสถานศึกษามีบุคลากรไม่เพียงพอหรือไม่สามารถจัดกิจกรรมได้อย่างหลากหลาย สถานศึกษาอาจจัดกิจกรรมในลักษณะบูรณาการในกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ เช่น กิจกรรมโฮมรูม กิจกรรมวันสำคัญ กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ เป็นต้น ซึ่งสถานศึกษาสามารถประเมินผลการเข้าร่วมกิจกรรม

รายการอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). เอกสารแนวทาง การนิเทศเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถาน ศึกษา, พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพฯ : ศูนย์ประสานงานกลางการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สำนักกิจการพิเศษ สำนักงาน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ).
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2554). แผนการพัฒนา การศึกษาของกระทรวงฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555 – 2559. (กรุงเทพฯ : สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ).
- ชวลิต จันทรศรี. (2550). สารการเรียนรู้ที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใน โรงเรียน ตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามหาสารคามเขต 2. (วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย มหาสารคาม).

ดังกล่าวและนามาเป็นส่วนหนึ่งในการประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนได้

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

เพื่อให้งานวิจัยเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนพิทยาลงกรณ์พิทยาคม เผยแพร่ออกไปและเพื่อประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าของนักวิชาการผู้สนใจทั่วไป จึงมีข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย ดังนี้

1. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา กรุงเทพมหานคร
2. ควรมีการศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ส่งผลต่อการประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร
3. ควรมีการศึกษปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

- ปรีชา ศรีลับขวา. (2551). สภาพการใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหาร จัดการศึกษาของโรงเรียนในอำเภอบ้านฝาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1. (การค้นคว้าอิสระ ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย).
- เพ็ญนภา อีรทองดี. (2552). การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการ บริหารจัดการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง).
- มงคล อินทรโชติ. (2552). การบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากทมมหานคร เขต 3. (วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี).
- ศรประภา พงษ์หัตถาศิลป์.(2557). การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร. (สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).
- เสาวลักษณ์ มาพร. (2550). ความพร้อมในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษา ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น).
- สัญญา จารุจินดา. (2551). แนวทางการบริหารจัดการน้อมนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติใน โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอบุณยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน. (การศึกษาอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่).
- สกุลรัตน์ กุฑมาศ. (2551). การบริหารงานตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 วารสารวิทยาจารย์, 4(784), 94-99.
- สรสิทธิ์ พรธวงค์. (2551). การบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนนาหว้าพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต2. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตร มหาบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต3. (2554). ข้อมูลสาร สนเทศสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3. สุพรรณบุรี : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3.

Best, John W. (1977). Research in Education. 3rd ed. New Jersey : Prentice - Hall.